

ÚSTR A ARGÓ VYDÁVAJÍ SILNÉ SVĚDECTVÍ Z HOLOKAUSTU

Vychází dosud nepublikovaná autobiografická novela Pavla Fischla: svědectví o čtyřech měsících v pekle zvaném Auschwitz-Birkenau.

Společná tisková zpráva Ústavu pro studium totalitních režimů a nakladatelství Argo
ze dne 10. 9. 2025

Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s nakladatelstvím Argo vydává dosud nepublikovanou autobiografickou novelu přeživšího holokaustu Pavla Fischla Jen čtyři měsíce. Literárně mimořádný text, nalezený v autorově pozůstalosti, přináší autentické a citlivé svědectví o čtyřech měsících strávených v nacistickém vyhlazovacím táboře. Kniha vychází osmdesát let po osvobození Osvětimi a patří k výjimečným hlasům tzv. první generace literatury šoa, psané přeživšími, kteří tuto genocidu zažili na vlastní kůži. Prezentace knihy se koná 18. 9. 2025 v galerii Ztichlá klika. U příležitosti vydání proběhne vernisáž obrazů izraelského výtvarníka Zvi Tolkovského, který díla vytvořil na základě Fischlových válečných textů. Zároveň se v díle zrcadlí i Tolkovského osobní zkušenost s holokaustem – jeho rodina padla za oběť protizhidským razím tzv. Einsatzgruppen v Bělorusku.

UNIKÁTNÍ LITERÁRNÍ DÍLO

Pavel Fischl, narozený v roce 1922, byl v 19 letech deportován z Terezína do vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau v Polsku. Ve své literárně zpracované zpovědi zachycuje každodennost vězně, sužovaného hladem, nemocí a ztrátou, ale i vzácnými okamžiky solidarity a přátelství. Nejedná se pouze o dokument o přežití, ale také o pozoruhodné literární dílo, které s mimořádnou citlivostí, jazykovou obrazností a vnitřní intimitou vypovídá o tragédii 20. století a vyzdvihuje ideály humanismu a lidství, jasně se staví proti xenofobii a rasismu.

„Byli jsme živí – to už samo o sobě se stalo výjimkou. Přesto jsme chtěli víc než přežít. Chtěli jsme být lidmi,“ napsal **Pavel Fischl** ve své knize. Přes veškerou hrůzu, kterou popisuje, ve svém vyprávění neztrácí naději, ba ani humor – v situacích, kdy je oboje zdánlivě nemožné. Fischlova novela je hluboce humanistická výpověď, která rezonuje i dnes, v době znovuožívání extremismu a zpochybňování historických faktů.

ORIGINÁL RUKOPISU OBJEVIL SYN V ROCE 2023

Autobiografická novela Jen čtyři měsíce rozšiřuje mozaiku dosud nezveřejněných výpovědí o holokaustu a dává hlas jedinci, jehož zkušenost je zároveň osobní i univerzální. Fischlovo vyprávění není jen literární dokument – je apelem na paměť, lidskost a vědomí odpovědnosti za svobodu a demokracii. Jeho dílo nyní poprvé vychází tiskem a mluví jak k čtenářům, tak k pedagogům, studentům a všem, kteří se zajímají o paměť 20. století.

Texty, které psal Pavel Fischl v období války, včetně této ojedinělé monografie, objevil jeho syn Michael Dagan v roce 2023 téměř 15 let po smrti otce a víceméně náhodou. Díky překladu těchto česky psaných textů do hebrejštiny překladatelkou a publicistkou Michaelou Rozov, Dagan objevil svět vzpomínek otce, který mu byl díky jazykové bariéře dosud skryt, jelikož česky neumí. *„Moje četba otcových textů z války nebyla jen poutí k důkladnějšímu poznání jeho osobnosti, ale také mou osobní cestou k demystifikaci šoa,“* uvádí v prologu ke knize **Michael Dagan, syn Pavla Fischla**.

„Když jsme rukopis Pavla Fischla získali, bylo to jako najít dávno ztracený klíč nejen k příběhu jednoho muže, ale k celé generaci, jejíž hlas jsme dosud slyšeli jen útržkovitě. Fischlova novela je silná právě v tom, jak spojuje historickou zkušenost s literární formou jazykem, který je křehký a přesto pronikavý. Vydát tuto knihu je pro nás ctí i závazkem. Věříme, že osloví čtenáře nejen jako svědectví o minulosti, ale jako naléhavé sdělení přítomnosti,“ uvedl **Milan Gelnar, ředitel nakladatelství Argo**, které ve spolupráci s ÚSTR knihu vydává.

PREZENTACE KNIHY PROBĚHNE V GALERII ZTICHLÁ KLIKA

Prezentace knihy se uskuteční 18. září 2025 v 19 h v galerii Ztichlá klika v Praze. Součástí programu bude rovněž vernisáž výstavy izraelského výtvarníka Zvi Tolkovského, který knihu ilustroval. Tolkovsky, narozený v Haifě roce 1934, patří mezi přední izraelské umělce zabývající se tématem paměti a identity.

SLEDUJTE NÁS DÁLE NA SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH:

[Facebook](#)[Instagram](#)[X \(Twitter\)](#)[YouTube](#)

ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ (ÚSTR) je organizační složkou státu, do jehož činnosti lze zasahovat pouze na základě zákona. (Činnost a poslání ÚSTR jsou ukotveny Zákonem o Ústavu pro studium totalitních režimů a o Archivu bezpečnostních složek 181/2007 Sb. ze dne 8. 6. 2007). Definuje se jako paměťová instituce zkoumající dobu nacistické okupace 1939–45 a dobu komunistické nadvlády 1948–1989. Poskytuje veřejnosti výsledky své činnosti, zejména zveřejňuje informace o době nesvobody, o období komunistické totalitní moci, o činech a osudech jednotlivců, vydává a šíří publikace, pořádá výstavy, semináře, odborné konference a diskuse. Spolupracuje s vědeckými, kulturními, vzdělávacími a dalšími institucemi za účelem výměny informací a zkušeností v odborných otázkách, stejně tak se zahraničními institucemi a osobami, které mají obdobné zaměření. Podřízenou organizací ÚSTR je **Archiv bezpečnostních složek (ABS)**, který spravuje veškeré písemnosti všech bezpečnostních složek z doby nacismu i komunismu, tedy nejenom Státní bezpečnosti, ale i Veřejné bezpečnosti, civilní a vojenské rozvědky. **Ředitelem Ústavu pro studium totalitních režimů je Ladislav Kudrna.**

www.ustrcr.cz

NAKLADATELSTVÍ ARGO bylo založeno v roce 1992 v Praze a od počátku se profiluje jako významný vydavatel kvalitní světové i domácí literatury. Za více než tři dekády své existence si vybudovalo pevné postavení na českém knižním trhu, a to jak díky pečlivě sestavovanému edičnímu plánu, tak vysoké úrovni překladů a grafického zpracování. V Argu vyšly stovky titulů, z nichž mnohé se staly čtenářsky i kriticky oceňovanými událostmi. Nakladatelství se věnuje beletrii i odborné literatuře – vydává klasiku i současné autory, literaturu faktu, populárně-naučné knihy, dětské knihy, grafické romány či edice filozofických a historických textů. Mezi jeho vlajkové tituly patří díla Umberta Eca, Neila Gaimana, Margaret Atwoodové nebo celé edice světových bestsellerů i debutů. Argo se rovněž podílí na propagaci českých autorů v zahraničí.

Ředitelem nakladatelství Argo je Milan Gelnar.

www.argo.cz

Kontakt pro novináře:

Ústav pro studium totalitních režimů

Petra Jungwirthová, vedoucí Odd. komunikace/ tisková mluvčí, M: 770 172 146